

HYVÄKSYTYT TEKSTIT

P8_TA(2016)0490

EY:n ja Uzbekistanin kumppanuus- ja yhteistyösopimus ja kahdenvälinen tekstiilituotteiden kauppa (päättölauselma)

Euroopan parlamentin päätöslauselma, joka ei liity lainsäädäntöön, 14. joulukuuta 2016, esityksestä neuvoston päätökseksi Euroopan yhteisöjen ja niiden jäsenvaltioiden sekä Uzbekistanin tasavallan välistä kumppanuutta koskevaan kumppanuus- ja yhteistyösopimukseen liitettävän, kyseisen sopimuksen muuttamista sen määräysten ulottamiseksi kahdenväliseen tekstiilituotteiden kauppaan, ottaen huomioon kahdenvälisen tekstiilituotteita koskevan sopimuksen voimassaolon päättyminen, koskevan pöytäkirjan tekemisestä (16384/1/2010 – C7-0097/2011 – 2010/0323(NLE) – 2016/2226(INI))

Euroopan parlamentti, joka

- ottaa huomioon esityksen neuvoston päätökseksi (16384/1/2010),
- ottaa huomioon luonnoksen Euroopan yhteisöjen ja niiden jäsenvaltioiden sekä Uzbekistanin tasavallan väliseen kumppanuus- ja yhteistyösopimukseen liitettäväksi pöytäkirjaksi (16388/2010),
- ottaa huomioon neuvoston Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 207 artiklan ja 218 artiklan 6 kohdan toisen alakohdan a alakohdan v alakohdan mukaisesti esittämän hyväksyntää koskevan pyynnön (C7-0097/2011),
- ottaa huomioon 15. joulukuuta 2011 antamansa väliaikaisen päätöslauselman¹ esityksestä neuvoston päätökseksi,
- ottaa huomioon 14. joulukuuta 2016 antamansa lainsäädäntöpäätöslauselman² esityksestä neuvoston päätökseksi,
- ottaa huomioon yleissopimusten ja suositusten soveltamista käsittelevän asiantuntijakomitean Uzbekistania koskevat viimeisimmät vuonna 2015 hyväksytyt ja vuonna 2016 julkaistut havainnot, jotka liittyvät pakkotyön poistamista koskevaan

¹ EUVL C 168 E, 14.6.2013, s. 195.

² Hyväksytyt tekstit, P8_TA(2016)0489.

yleissopimukseen (yleissopimus nro 105) ja lapsityön pahimpia muotoja koskevaan yleissopimukseen (yleissopimus nro 182)¹,

- ottaa huomioon pöytäkirjan N:o 1 kansallisten parlamenttien asemasta Euroopan unionissa,
 - ottaa huomioon pöytäkirjan N:o 2 toissijaisuus- ja suhteellisuusperiaatteen soveltamisesta,
 - ottaa huomioon työjärjestyksen 99 artiklan 1 kohdan toisen alakohdan,
 - ottaa huomioon kansainvälisen kaupan valiokunnan mietinnön sekä ulkoasiainvaliokunnan lausunnon (A8-0330/2016),
- A. toteaa, että Euroopan parlamentti päätti joulukuussa 2011 lykätä päätöstään antaa hyväksyntä EU:n ja Uzbekistanin väliselle tekstiilialan pöytäkirjalle ja hyväksyi väliaikaisen mietinnön käsitelläkseen väitteitä, joiden mukaan puuvillankorjuutyöhön käytetään lapsi- ja pakkotyövoimaa Uzbekistanissa;
- B. ottaa huomioon väliaikaisen mietinnön päätelmän, jonka mukaan parlamentti aikoo harkita hyväksynnän antamista vasta sen jälkeen, kun Uzbekistanin viranomaiset ovat päästäneet ILO:n tarkkailijat harjoittamaan tiivistä ja esteetöntä tarkkailua ja kun ne ovat vahvistaneet, että maassa on pantu täytäntöön käytännön uudistuksia ja saavutettu huomattavia tuloksia siten, että pakkotyövoiman ja lapsityövoiman käytöstä ollaan todellakin luopumassa kokonaan kansallisella, maakunnallisella (viloyat) ja paikallisella tasolla;
- C. toteaa, että parlamentti on aloittanut komission, Euroopan ulkosuhdehallinnon (EUH), Uzbekistanin hallituksen, ILO:n ja kansalaisyhteiskunnan kanssa säännöllisen vuoropuhelun, jolla pyritään seuraamaan tapahtumia puuvillankorjuun aikana ja painostamaan kaikkia osapuolia lopettamaan lapsi- ja pakkotyövoiman käyttö Uzbekistanissa;
- D. ottaa huomioon, että Uzbekistanin hallitus antoi vuonna 2013 ILOlle luvan valvoa puuvillankorjuuta; ottaa huomioon, että ILO on vuodesta 2013 lähtien useaan otteeseen seurannut puuvillankorjuuta ja että se on alun perin keskittynyt lapsityöhön ja myöhemmin pakkotyöhön ja rekrytointiolosuhteisiin;
- E. toteaa, että ILO:n ja Uzbekistanin hallituksen välistä yhteistyötä on asteittain laajennettu ja että Uzbekistanista tuli vuonna 2014 ensimmäinen Keski-Aasian maa, joka sopi ihmisarvoisen työn maakohtaisesta ohjelmasta ILO:n kanssa;
- F. panee merkille, että ILO:n tuoreimman puuvillankorjuuta koskevan vuoden 2015 seurannan² mukaan lasten käyttö puuvillankorjuuseen on muuttunut harvinaiseksi ja satunnaiseksi eikä ole enää sosiaalisesti hyväksyttävää, vaikka jatkuvaa valppautta tarvitaankin edelleen;

¹ Yleissopimusten ja suositusten soveltamista käsittelevän asiantuntijakomitean raportti – Application of International Labour Standards 2016, REPORT III (Part 1A).

² Yleissopimusten ja suositusten soveltamista käsittelevän asiantuntijakomitean raportti – Application of International Labour Standards 2016, REPORT III (Part 1A), s. 218.

- G. toteaa, että vaikka ILO:n mukaan pakkotyötä koskeva tietämys on Uzbekistanissa vielä vähäistä, ILO:n kyselytutkimukset kuitenkin osoittavat, että useimmat työntekijät korjaavat puuvillaa vapaaehtoisesti ja että heillä on mahdollisuus kieltäytyä siitä;
- H. ottaa huomioon, että ILO:n loppuraportti Uzbekistanin vuoden 2016 puuvillasadosta tulee saataville ennen tämän vuoden loppua;
- I. katsoo, että pakko- ja lapsityön lopettaminen Uzbekistanissa on tavoite ja edelleen jatkuva prosessi, joka edellyttää ponnisteluja, jota EU:n ja kansainvälisen yhteisön on jatkossakin tuettava ja johon myös kansalaisoikeuksia ja työntekijöiden oikeuksia käsittelevien kansalaisyhteiskunnan järjestöjen on osallistuttava;
- J. ottaa huomioon, että Uzbekistanin hallitus on hyväksynyt useita toimintasuunnitelmia, joilla puuvillan korjaajien rekrytointiprosessia muutetaan, ja yhdessä työnantajajärjestöjen ja ammattiliittojen kanssa se on edistänyt tietoisuuden lisäämistä ja kehittänyt palautemekanismin pakko- ja lapsityön estämiseksi;
- K. toteaa, että kansalaisjärjestöt raportoivat edelleen ihmisoikeusrikkomuksista maassa, etenkin puuvillankorjuun alalla, jolla niiden mukaan tehtävään pakotetaan valtavasti opiskelijoita ja julkisen sektorin työntekijöitä, sekä yhdistymis- ja ilmaisunvapauden loukkauksista ja erityisesti sadonkorjuusta raportoivien kansalaisten kuulusteluista, ihmisoikeuksien puolustajien ja kansalaisaktivistien säännöllisestä vainosta ja häirinnästä sekä siitä, että kansainvälisiä oikeuksia puolustavia ryhmiä ja tiedotusvälineitä estetään toimimasta maassa;
- L. katsoo, että presidentti Islom Karimov in äkillisellä kuolemalla ei pitäisi olla vaikutusta puuvillatilojen työolojen parantamista koskevan prosessin jatkoon Uzbekistanissa;
1. pitää tärkeänä, että Uzbekistanin hallitus antoi ILOlle luvan valvoa puuvillankorjuuta ja ryhtyi ILO:n kanssa laajaan yhteistyöhön ihmisarvoisen työn maakohtaisen ohjelman kautta;
 2. suhtautuu myönteisesti siihen, että Uzbekistanissa on vuodesta 2013 lähtien saavutettu huomattavaa edistystä esimerkiksi lapsityövoiman käytön kieltävien lakien hyväksymisen muodossa, minkä johdosta lapsityö on lähes kokonaan lopetettu; kannustaa viranomaisia sitoutumaan entistä tiiviimmin maanlaajuiseen tiedotuskampanjaan, jotta lapsityövoiman käyttö saadaan kokonaan loppumaan;
 3. arvostaa sitä, että Uzbekistanin hallitus pyrkii myös lopettamaan pakkotyön yhteistyössä ILO:n kanssa ja että asiassa on saavutettu edistystä; korostaa kuitenkin, että ei-vapaaehtoisen työn hienovaraisia muotoja ilmenee vieläkin ja että kyseessä on monimutkainen prosessi, joka edellyttää muun muassa työllisyyspolitiikan uudistamista;
 4. katsoo, että näiden Uzbekistanin hallituksen ponnistelujen vuoksi parlamentin olisi annettava hyväksyntänsä EU:n ja Uzbekistanin väliselle tekstiilialan pöytäkirjalle; katsoo, että hyväksyntä olisi myönteinen kannustava merkki Uzbekistanin hallitukselle, jotta se jatkaisi toimiaan lapsityövoiman ja kaikkien muiden pakkotyön muotojen poistamiseksi kokonaisuudessaan ja tehostaisi entisestään yhteistyötä EU:n kanssa;
 5. suhtautuu myönteisesti siihen, että Uzbekistanin ammattijärjestöjen keskusliitto otettiin lokakuussa 2015 Ammattiyhdistysliikkeen maailmanjärjestön (ITUC) liitännäisjäseneksi; korostaa Uzbekistanin ammattijärjestöjen roolia asianmukaisten työolojen varmistamisessa ja työoikeuksien suojelussa; kehottaa Uzbekistanin hallitusta

tekemään näissä kysymyksissä täysimääräistä yhteistyötä ammattijärjestöjen kanssa; kannustaa Uzbekistanin ammattijärjestöjä vahvistamaan rooliaan pakkotyön täysimääräisessä poistamisessa;

6. on huolestunut riippumattomilta tarkkailijoilta saaduista tiedoista, jotka viittaavat valtion johtamaan laajamittaiseen kansalaisten mobilisointiin, johon liittyy myös virkamiesten ja opiskelijoiden pakkotyötä sadonkorjuuta edeltävän työn yhteydessä vuonna 2016;
7. kehottaa seuraavaa Uzbekistanin presidenttiä soveltamaan uutta ihmisoikeusparadigmaa lopettamalla välittömästi pakkotyön ja lapsityövoiman jatkuvan käytön puuvillankorjuussa;
8. kehottaa komissiota ja EUH:ta antamaan parlamentille säännöllisesti tarkkoja tietoja Uzbekistanin tilanteesta ja etenkin lapsi- ja pakkotyön lopettamisesta; aikoo jatkaa Uzbekistanin tapahtumien seuranta ja järjestää ILO:n, komission, EUH:n ja muiden sidosryhmien kanssa säännöllisen vuoropuhelun, jolla pyritään lopettamaan pakko- ja lapsityö kokonaan Uzbekistanissa;
9. toteaa, että EU:n, ILO:n ja Maailmanpankin on jatkettava vuoropuhelun ja yhteistyön yhdistelmää sekä Uzbekistanin hallituksen painostamista tämän tavoitteen saavuttamiseksi; varaa itselleen oikeuden kehottaa komissiota ja neuvostoa ryhtymään kumppanuus- ja yhteistyösopimuksen 2 ja 95 artiklan mukaisiin toimiin ja toteuttamaan kaikki tarvittavat yleiset ja erityiset toimenpiteet, jos lapsi- ja pakkotyön poistamista koskevaa sitoumusta ei noudateta;
10. kehottaa komissiota ja EU:n Taškentin-edustustoa edistämään poliittisen vuoropuhelun ja avustusohjelmien kautta Uzbekistanin rakenneuudistusta, johon sisältyy suurempi korvaus puuvillankorjaajille, koneistaminen ja talousarviota koskevan avoimuuden lisääminen puuvillankorjuusta saatavien tulojen osalta;
11. on samaa mieltä siitä, että ihmisarvoisen työn maakohtaista ohjelmaa olisi jatkettava vuoden 2016 jälkeen ja syvennettävä siten, että tarkastellaan Uzbekistanin talouden nykyaikaistamista ja työllisyyspolitiikan parantamista sellaisilla osa-alueilla kuin työterveys ja -turvallisuus sekä työsuojelu ja että samalla otetaan huomioon myös sukupuolten tasa-arvo; pitää tässä yhteydessä myönteisenä, että Uzbekistanin hallitus antoi 16. marraskuuta 2015 asetuksen n:o 909, jolla pyritään parantamaan maatalousalan työntekijöiden työoloja, työllisyyttä ja sosiaalista suojelua vuosina 2016–2018;
12. korostaa, että EU:n viime vuosina myöntämän tuen, jossa keskitytään oikeusvaltion ja oikeuslaitokseen ja jonka tavoitteena on ollut uudistusten käynnistäminen ja maan parlamentin toiminnan virtaviivaistaminen, on tuotettava konkreettisia tuloksia;
13. katsoo, että Uzbekistanille myönnettävällä EU:n tuella olisi myös pyrittävä auttamaan maata siirtymään pois puuvillan monokulttuurista ja vähentämään tuontiriippuvuutta monipuolistamalla taloutta, mikä saattaisi vähitellen helpottaa katastrofaalista ympäristötilannetta erityisesti jäljellä olevan Araljärven ja sen siihen laskevien jokien osalta;
14. kehottaa komissiota esittämään mahdollisimman pian ”EU:n vaatealan toimitusketjun vastuullista hallintaa koskevan unionin lippulaiva-aloitteen”, johon tulisi sisältyä

ehdotus toimitusketjun avoimuuden parantamiseksi; muistuttaa vuonna 2013 käynnistetyn kestävyyssovituksen merkityksestä ja korostaa, että tämän tyyppinen aloite voi toimia perustana laadittaessa yhteistyössä kolmansien maiden kanssa uusia toimia, joilla pyritään saavuttamaan tavoitteet, jotka koskevat työolojen, -terveyden ja -turvallisuuden parantamista vaatealalla;

15. kannustaa Uzbekistanin hallitusta pyrkimään ratifioimaan ja panemaan tehokkaasti täytäntöön kaikki GSP+-järjestelmän 27 keskeistä kansainvälistä yleissopimusta, jotta maa voi hakea GSP+-tullietuuksia;
16. korostaa, että neuvosto kumosi vuonna 2009 ja 2010 EU:n sanktiot kannustaakseen Uzbekistanin viranomaisia toteuttamaan merkittäviä lisätoimia oikeusvaltion ja ihmisoikeustilanteen parantamiseksi Uzbekistanissa; ottaa huomioon, että neuvosto totesi lisäksi seuraavansa tiiviisti ja jatkuvasti ihmisoikeustilannetta Uzbekistanissa ja että sen kanssa käytävän vuoropuhelun ja tehtävän yhteistyön merkityksellisyys ja laatu riippuvat Uzbekistanin toteuttamista uudistuksista;
17. kehottaa komissiota ja EUH:ta seuraamaan Uzbekistanin poliittista siirtymäprosessia ja antamaan parlamentille säännöllisesti tietoja siitä;
18. kehottaa komission varapuheenjohtajaa / unionin ulkoasioiden ja turvallisuuspolitiikan korkeaa edustajaa, EUH:ta ja jäsenvaltioita hyödyntämään siirtymäprosessia mahdollisuutena painostaa Uzbekistania konkreettisiin ja mitattavissa oleviin parannuksiin ihmisoikeusasioissa tulevina kuukausina; korostaa, että konkreettisiin parannuksiin tulisi sisältyä EU:n ulkoministerien vuonna 2010 vahvistamat ehdot;
19. korostaa, että tekstiiliala, erityisesti puuvillatuotanto, on tärkein ala, jolla EU ja Uzbekistan käyvät kauppaa; korostaa näin ollen, että EU:n olisi hyödynnettävä täysimääräisesti kumppanuus- ja yhteistyösopimuksen laajentamista varmistaakseen, että Uzbekistanin viranomaiset ovat sitoutuneet presidentin äkillisen kuoleman johdosta siirtymäprosessiin, joka johtaa parempaan hallintoon, oikeusvaltion lujittamiseen, demokraattisiin uudistuksiin ja ihmisoikeustilanteen huomattavaan paranemiseen;
20. toistaa unionin sitoutuvan suhteiden syventämiseen edelleen Uzbekistanin kanssa, mikä edellyttää ihmisoikeuksien ja oikeusvaltioperiaatteen kunnioittamista; kehottaa Uzbekistanin hallitusta antamaan enemmän tilaa riippumattomalle kansalaisyhteiskunnalle, ottamaan uzbekistanilaisten ja kansainvälisten valtiosta riippumattomien järjestöjen huolet paremmin huomioon ja täyttämään kansalaisoikeuksia ja poliittisia oikeuksia koskevan kansainvälisen yleissopimuksen ja kidutuksen välisen yleissopimuksen mukaisesti velvoitteensa;
21. kehottaa Uzbekistanin viranomaisia noudattamaan täysimääräisesti ihmisoikeuksien turvaamiseen liittyviä kansainvälisiä sitoumuksiaan; pitää myönteisenä Uzbekistanin viranomaisten ilmoitusta ehdotuksesta, joka koskee yleistä armahdusta maan perustuslain 24. vuosipäivän johdosta; kehottaa Uzbekistanin viranomaisia sisällyttämään tähän eleeseen kaikkien poliittisista syistä vangittujen henkilöiden vapauttamisen vankilasta, tutkintavankeudessa olevien henkilöiden kohtelun parantamisen sekä sortotoimien, pidätysten ja tuomioiden kierteen lopettamisen; kehottaa Uzbekistanin hallitusta osallistumaan aktiivisemmin kansainvälisten elinten

toimintaan esimerkiksi YK:n ihmisoikeusneuvoston (UNHRC) perustamien yhdentoista erityismenettelyn¹ puitteissa;

22. kehottaa puhemiestä välittämään parlamentin kannan neuvostolle ja komissiolle sekä jäsenvaltioiden ja Uzbekistanin tasavallan hallituksille ja parlamenteille.

¹ Tällä sivustolla on kuvaus 11 erityismenettelystä
<http://spinternet.ohchr.org/Layouts/SpecialProceduresInternet/ViewCountryVisits.aspx?Lang=en&country=UZB>. Yleiskatsaus UNHRC:n erityismenettelyihin on tarjolla linkissä
<http://www.ohchr.org/en/HRBodies/SP/Pages/Welcomepage.aspx>.